

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÊTEL

(30 pont)

Îrja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Általában Péter reggelente 5 perccel az ébresztőóra megszólalása előtt ébred. Tegnap reggel nem hallotta meg az ébresztőórát, mivel előző este későig tanult. Ez rámutat arra, hogy az érzet intenzitása függ:

- a. az inger hatásától
- b. a szervezet általános állapotától
- c. az érzékszervek érzékenységi fokától
- d. a hallás analízator túlterheltségétől

2. Az észlelés nem jön létre érzékelések nélkül, és ez nem az érzékelés egyszerű összessége, mert az észlelés:

- a. a személy közvetett szintű tükröződése
- b. az érzékelés tükröződésének elemi szintje
- c. a valóság magasabb szintű tükröződése
- d. a személy tükrözésének elemi szintje

3. Egy kockának csak három oldalát észlelhetjük, míg a képzetalkotási folyamat során a kocka minden oldala megjelenik:

- a. a panoramizálásnak
- b. az elemi érzékelési folyamatnak
- c. a gondolkodás függetlenségének
- d. az érzékelés sajátosságának

4. Aminek a motivációt tekinthetjük:

- a. az algoritmizálás közvetett indítékainak összessége
- b. a közvetlen regressziós elvek összessége
- c. a magatartás belső indítékainak összessége
- d. a projekció által kivetített indítékok összessége

5. A télen a hegyekben tett kirándulás vonzó lehet a téli sportokat kedvelő Mihálynak, de Anna számára kínzenvedés, mert nem szereti a hideget, ez megmagyarázza, hogy miért:

- a. objektívek az affektív átélések, és tükrözik a személy ismereteit
- b. szubjektívek az affektív átélések, és tükrözik a személy szükségleteit, érdekeit, törekvéseit
- c. a motívumok külsők és tükrözik a személy biztonsági szükségleteit
- d. a motívumok külsők és tükrözik a személy kutatási igényeit

6. Egy hirtelen és váratlan zaj megjelenése önkéntelenül kelti fel Jolán figyelmét, ami arra készteti, hogy reflexszerűen annak forrása felé forduljon. A figyelem formája, ami ebben a helyzetben megnyilvánul:

- a. akaratlagos
- b. belső
- c. akaratlan
- d. posztvoluntáris

7. A gyorséttermi étkezésről való lemondás akaratlagos erőfeszítéssel jár, ami:

- a. az elfogadás
- b. a cselekvés elhalasztása
- c. egy cselekvés gátlására irányuló akaratlagos erőfeszítés irányítása
- d. egy cselekvés beindítására irányuló akaratlan erőfeszítés irányítása

8. Az orvostudomány történetében egy fontos pillanatként maradt fenn az inzulinnak Frederick Banting általi felfedezése. Ez a kreativitás egy bizonyos szintjének a kifejeződése, amely:

- a. a kifejező kreativitás
- b. a feltaláló kreativitás
- c. a determinisztikus kreativitás
- d. a rugalmatlan kreativitás

9. Roxi azért tanul, hogy megfeleljen szülei elvárásainak, és ne veszítse el támogatásukat. Ez a tény magyarázható a:

- a. belső motivációval
- b. affektív motivációval
- c. negatív motivációval
- d. biztonsági szükséglettel

10. A figyelem formája, ami abban az esetben nyilvánul meg, amikor a tanuló azt mondja, hogy „Jobban kell összpontosítsak”:

- a. akartalan
- b. belső
- c. akaratlagos
- d. posztvoluntáris

II. TÉTEL

(30 pont)

A.

A baloldali oszlopban az emlékezet tulajdonságai vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írják a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes társítását!

a. Rugalmasság	1. A régi ismeretek rendszerezése és átszervezése révén új ismeretek felhalmozásának, valamint a haszontalan ismeretek elhagyásának vagy elfelejtésének képességére utal.
b. Bevésés gyorsasága	2. Utal a bevésés pontosságának, helyességének és helytállóságának mértékére.
c. Megőrzés tartóssága	3. Utal arra a képességre, hogy a rögzítetteket hosszú időn keresztül elfogadható formában helyesen tudjuk tárolni.
d. Felidézés pontossága	4. Utal arra a képességre, hogy az információs tartalom kevesebb idő, erőfeszítés és ismétlés révén rögzítődik.
	5. A felismerés és a felidézés közvetlenül az inger hatása után azonnali, gyors elérésére utal.

12 pont

B.

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget:

A nyelv részt vesz a feldolgozáshoz szükséges információk előhívásában, valamint a gondolkodás mechanizmusai által vannak biztosítva a feltételezések ellenőrzése, és az eredmények hitelessége.

A szöveg alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

- 1. Nevezzen meg két lelki folyamatot/jelenséget, melyre utalást talál a szövegben! **4 pont**
- 2. Írja le az 1. pontban megnevezett lelki folyamat/jelenség egyikének három jellemzőjét! **6 pont**
- 3. Alkosson egy példát, amelyben szemlélteti az emlékezet egyik folyamatát! **4 pont**
- 4. Indokolja meg, hozzávetőleg öt sor terjedelemben, hogy a megértés, mint a gondolkodás alapvető funkciója fontos, tőle függ a hierarchikus fogalomrendszer kialakulásának hatékonysága. **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

...elég volt, hogy valahol felbukkanjon Aleoşa, mindenki is megszerette. Jótevőjének, Efim Petrovics Polenov nevelte, akinek otthonában is sikerült mindenkinek megnyernie a tesztését.(...)A mások szeretetének elnyerése veleszületett adottság volt, ez - mondhatni - spontán és szerény természetének részét képezte. Ugyanez volt rá igaz az iskolában is, bár az ember azt gondolhatta, hogy ő is azok közé a gyerekek közé tartozik, akik gyanúsak (...). Gyakran gondolataiba merült, és Gyakran úgy tűnt, hogy gondolataiba merülve, magába zárkózott. Gyerekként egy sarokba bújva olvasott, mégis az osztálytársai olyan szeretettel néztek rá, hogy az első pillanattól kezdve

egészen az iskolás éveinek végéig Aleoşa volt az osztály kedvence. A maga módján nem volt sem túlbuzgó, sem túlságosan féktelen, de rögtön látszott rajta, hogy nem mogorva, ellenkezőleg, derűs, összehangolt, kiegyensúlyozott természetű. Soha nem érzett késztetést arra, hogy megjátssza magát. Talán ezért nem félt soha senkitől, és a fiúk mégis nagyon jól látták, hogy nem félt a karaktere erejétől, sőt úgy tűnt, hogy fogalma sincs arról, hogy bátor, és nem tudja, mit jelent a félelem. Azonnal elfelejtett minden sérelmet, amit ellene felhozhattak. Alig egy órán belül kész volt újra beszélgetni, sőt, magával a sértőhöz is, nyugodt és nyílt szívvel fordulni, mintha mi sem történt volna, anélkül, hogy megjátsszotta volna magát, mintha egy pillanat alatt elfelejtette volna, ... evvel megnyerte a gyerekek rokonszenvét, testileg-lelkileg együtt volt velük. (...) Aleoşa az abszurditásig menően szűziesen szemérmes volt. Nem tudott elviselni bizonyos szavakat, vagy azt ha a nőkről egy bizonyos módon beszéltek. Látva, hogy "Alekszka Karamazov" minden alkalommal, amikor „ezekről” beszéltek, befogta a fülét, ilyenkor a fiúk körbevették, kényszerítették, hogy vegye el a kezét a füléről, és mindenféle obszcén szavakat kiabáltak. Aleoşa vonaglott, próbált kibújni a kezükből, a földre vetette magát (...), de minden megaláztatást csendben tűrt, anélkül, hogy összerezsent volna, anélkül, hogy egyetlen sértést is intézett volna feléjük.

(...) anélkül, hogy valaha is díjazott lett volna, mindig is a legjobb diákok közé tartozott. Aleoşa még nem fejezte be a középiskolát; még egy év volt hátra, amikor (...) hirtelen ötlettől vezérelve bejelentette, hogy kolostorba vonul (...). Tizenkilenc éves volt, köpcös, pirospozsgás arcú, derűs tekintetű, egészséges, jóképű, karcsú, megfelelően magas, sötét szőke hajú, szabályos vonású, szürke, csillogó egymástól távol álló szemű, általában elgondolkodó és látszólag önuralomra törekvő kamasz. Valószínűleg lesznek, akik visszavágnak majd, hogy a pirospozsgos arc valójában nem zárja ki sem a fanatizmust, sem a miszticizmust; az én benyomásom azonban az, hogy Aleoşa alapvetően valósághoz hűbb volt, mint sokan mások. Ő, persze, szerzetesek között élve nem tehetett róla, hogy ne higgyen a csodákban; de véleményem szerint a csodák soha nem riasztanak el egy realistát. (...) Ha Aleoşa a kolostor útját választotta, azt csak azért tette, mert abban a pillanatban ez volt az egyetlen út, amelyhez különösen vonzódott, és amely zaklatott lelkének egy eszményképet kínált: a sötétségből a fénybe való kilépést. Aleoşa (...) az volt, amit korunk fiatalának nevezünk, vagyis becsületes, igazságszerető ember, olyan ember, aki komolyan kereste az igazságot és hitt benne, és aki ezt a hitet magában hordozva elhatározta, hogy minden erejével küzd érte; akit a közvetlen eredmények, a hőstettek vágya inspirált, és aki kész volt életét is feláldozni ezek eléréséért. (...) Aleoşa úgy döntött, hogy teljesen más utat választ, mint a korabeli fiatalok, ám lelke ugyanúgy szomjazott az azonnali eredményekre. És miután volt ideje komolyabban elgondolkodni, és átgázta a lélek halhatatlanságába és Isten létezésébe vetett hite, spontán döntött: "A halhatatlanságért akarok élni, megalkuvást és félmegoldásokat semmilyen körülmények között nem fogadok el". Mint ahogyan ha arra a következtetésre jutott volna, hogy Isten nem létezik, és hogy a lélek nem halhatatlan, akkor azonnal ateista és szocialista lett volna. (F.M. Dostoievski, *Fraji Karamazov*)

A szöveg alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

- A. Említse meg C. G. Jung elmélete alapján Aleoşa Karamazov temperamentumának típusát! Írjon a szöveg alapján két gondolatot/kijelentést, amely alátámasztja adott válaszát! **6 pont**
- B. Úgy gondolja, hogy Aleoşa Karamazov egy olyan személy volt, aki könnyen megbocsátott másoknak? A szövegrészt felhasználva nevezzen meg egy okot, amellyel az adott választ igazolja! **4 pont**
- C. A szöveg alapján Aleoşa Karamazov az *abszurditásig menően szűziesen szemérmes* volt. Adjon meg az adott szöveg alapján két okot ennek az állításnak az alátámasztására! **6 pont**
- D. Mutassa be, hozzávetőlegesen fél oldal terjedelemben, Aleoşa Karamazov jellemét, G. W. Allport elmélete alapján, kiemelve jellemének egy kardinális és két fő vonását! **10 pont**
- E. Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel alátámasztja a következő gondolatot *egy személy intelligenciaszintjének ismerete nem elégséges jellemének ismeretéhez!* **4 pont**